

Un mirall per a la comèdia humana.

El realisme i el Naturalisme.

Aquests moviments tenen lloc en la seva màxima plenitud entre el 1830 i el 1890, sobretot a França.

Els màxims exponents d'aquest estil foren **Stendhal** i **Balzac**, la seva intenció fou escriure història, però una història molt diferent de la que narren els grans cronistes i historiadors perquè aquests autors buscaven el retrat més versemblant possible a la societat de l'època la qual vivien.

Una de les característiques de les obres d'aquest moviment literari és l'**estudi psicològic** dels personatges que ajuda a retratar el pensament humà dels seus contemporanis i que ens porta a un **estudi sociològic** del conjunt de la societat.

La seva intenció era la de crear una literatura didàctica, que ajudés a canviar i modernitzar la societat i per això utilitzen una llengua i un estil molt senzill.

L'època que els autors viuen i descriuen, es desenvolupa en la França del SXIX, que gaudeix d'un gran creixement demogràfic, econòmic, industrial, tecnològic ... Un temps de grans beneficis i de gran migració de població rural a la ciutat.

Aquesta literatura es va veure molt motivada per l'invent de la màquina de fotografiar, la filosofia marxista i la positivista.

Fem un petit repàs per les grans obres d'aquesta tendència literària a nivell europeu:

A França ressaltem de les mans de l'autor **Flaubert**, **Madame Bovary**.

A Rússia cal destacar l'obra de **Tolstoi**, **Anna Karènia**.

A Espanya ressalta **La Regenta** de **Leopoldo Alas Clarín**

A nivell català, **Pilar Prim** de **Narcís Oller** fou de les millors.

Els arguments de les obres esmentades són similars, tots tracten d'una dona casada per interessos que veu frustrat el seu matrimoni i que té diverses aventures amb altres homes, les quals també acaben malament, al final de l'obra acaben suïcidant-se (excepte Pilar Prim).

Madame Bobary

Aquesta obra fou escrita durant l'època de més corrupció de França, exactament durant el regnat de Napoleó III.

Tracta d'un noi de quinze anys que se'n va a l'escola per primera vegada i passa un dia molt dolent, ja que és un noi molt tímid i passiu i els seus companys se'n riuen.

És un noi de poca capacitat però que la seva mare l'obliga a estudiar medicina.

Se n'anà a fer de metge en un poble, on es casà amb una viuda, també per voluntat de la seva mare. Aquesta va morir en molt poc temps. Un dia un pagès es va trencar la cama, i ell va anar a visitar-lo a casa seva i el va

curar. Allà conegué a la seva filla: Emma, la qual havia estudiat en una escola de monges, on d'amagat havia llegit molt; sobretot novel·les romàntiques i sentimentals però no gaire bones, Va tenir una gran educació religiosa, i per culpa de la influència de les novel·les, es torna en una noia molt somniadora. El seu major desig era casar-se amb un heroi, i aquesta serà la causa de la seva destrucció ,ja que mai l'arribarà a trobar. La primera vegada que va veure a Charles Bovary, el metge creu que aquest és el seu heroi de novel·la i s'hi casa. però a mesura que passa el temps ella s'adona de la crua realitat. El seu marit un home mediocre, passiu, no és un gran metge, i el seu matrimoni, cada cop és més avorrit. Un dia són convidats a una festa

en un castell, entre gent noble. Aquí és on ella troba el que sempre havia buscat, l'ambient descrit a les novel·les: gent rica, amb grans vestits, etc.

Ella i el seu marit, sovint anaven a veure al seu veí, que era farmacèutic. També hi anava un noi jove que es deia León. Aquest és un home de cultura, 1 i agrada el teatre la música i llegir... I passen la tarda conjuntament, parlant de mala literatura. La resta de presents perdien el temps discutint sobre temes poc interessants. Ambdós s'enamoren, però cap dels dos s'atreveix a fer el primer pas. Un dia Leon deixa el poble, per marxar a la ciutat, per tal d'intentar pujar de categoria. Al cap d'un temps ella coneix un ric terratinent: Rodolphe. Aquest havia anat a la consulta del seu marit. En veure a Emma. la vol seduir i ho aconsegueix. Es converteixen en amants, i porten la seva relació d'amagat, tot compartint un amor apassionat com de novel·la. però amb el temps se li fa monòton i és per això que li demana de fugir, i quan ja estaven a punt de fer-ho, ell s'adona que realment no se l'estima, i marxa sol deixant-li una carta disculpant-se.

Ella va caure en una depressió profunda que gairebé la va portar a la mort . En aquest estat d'agonia, es recolza en la figura de deu, i caient en el misticisme.

Amb l'ajuda del seu marit aconsegueix recuperar-se, i aquest per tal de que ella s'animi, li proposa d'anar a la ciutat a fer cultura. Un dia la porta a l'òpera, on es troba amb León, amb el qual comença un amor apassionat.

Per tal d'amagar la seva intenció, els personatges diran moltes mentides, una d'elles és que el seu marit vol aprendre a tocar un instrument i que ha de baixar a la ciutat molt sovint.

La seva ambició la porta a malgastar exageradament comprant-se tot tipus de joies que la portaran a l'acumulació d'un deute elevat.

Ella proposà realitzar al seu marit realitzà una operació molt perillosa a un pacient la qual va ser un fracàs i li van haver d'amputar la cama. No sabent com pagar els seus deutes demana ajuda econòmica a León el qual li-ho nega i a més l'abandonà com a últim recurs per tal de que el seu marit no se n'adonés va a recórrer al seu antic amant Rodolphe, que també es va negar a ajudar-la. Desesperada decidí suïcidar-se igual que feien algunes de les protagonistes de les seves novel·les preferides.

Tota decidida va anar a casa dels seus veïns farmacèutics d'on aconseguí arsènic i amb el qual va acabar amb la seva vida. El seu marit també va morir poc després de forma estranya.

Realisme rus

El realisme que es va desenvolupar a Rússia fou d'una gran qualitat; un clar exemple en són els autor **Tolstoi, Dovstoevski,...**

Tolstoi

Era fill d'una família rica, però de jove va quedar orfe, va acumular gran quantitat de poder i divises però que va invertir en els pagesos de les seves propietats que estimava i defensava molt, durant la seva trajectòria va tenir un gran nombre de seguidors i el seu pensament es va anomenar **Tolstoisme**, la seva obra mestra és

Anna Karènina que ara tractarem a fons.

Anna Karènina editada al 1877.

Aquesta obra, representa que passa entre el 1872 i el 1876.

Els personatges principals són dues parelles , **Vronski i Anna** que mantindran una relació força frívola a la ciutat i que tindran un final tràgic i **Levin i Kitty** que mantindran una relació dolorosa mentre lluiten pels seus ideals, els drets dels camperols i acabaran la història feliçment.

" Totes les famílies felices s'assemblen. Cada família dissortada ho és a la seva manera".

La novel·la es desenvolupa en tres punts, a Sant Petesburg que representa la ciutat moderna progressista on la burgesia acumula poder. A Moscou la ciutat reflex del tradicionalisme i del conservadorisme i finalment al camp on realment vivia Tolstoi.

L'estructura externa de l'obra es basa en vuit parts subdividits en trenta capítols cada una, pel que fa a l'interna trobem tres històries paral·leles, una és la d'Anna i Vronski, una altra és la de Levin i Kitty i la tercera i que no és de tanta transcendència entre el germà d'Anna i Dolly.

La novel·la comença i acaba en una estació de tren, símbol de modernitat que finalment acabarà amb la societat.

Aquest n'és l'argument:

Fiódor Dovstoievski. (1821 – 1881)

Juntament amb Tolstoi i altres escriptors, fou considerat uns dels millors dins la literatura realista i naturalista.

Patí una vida molt accidentada tal i com queda reflectit a la seva obra, per això entrarem a fons dins la seva biografia; des de petit ja va patir epilèpsia, el seu pare era un militar sense escrúpols que va quedar viudo, i que abusant de l'alcohol maltractava a tothom qui tenia al seu costat, però aquesta situació no va durar molt ja que un criat amb ànim de revenja el va assassinar.

Dovstoievski, fou sempre contrari a les idees del Zar, fins que fou condemnat a treballs forçats a Sibèria on convisqué la resta de la seva vida amb assassins i lladres, el seu sofriment fou infinit cosa que va aconseguir plasmar també en la seva obra.

L'obra de la qual parlo des del primer paràgraf i la més destacada de l'autor és

Els germans Karamàzov.

Com es pot deduir pel títol de l'obra, els protagonistes són aquests germans i el seu pare Karamazon que ara us presentaré:

Un és en Ivan, un home rebel i ateu que pensa que si Déu no existeix, el mal tampoc i que per tant l'home és lliure de fer el que vulgui.

Dimitri és un altre germà que s'ha fet militar, és jugador, violent i borratxo sense por a res, però alhora també és bondadós i no vol la desgràcia per a ningú, al final reconeix els seus errors...

Smordiakov, un germà fill d'una criada que no es veu acceptat pel seu pare.

Un altre germà però que no influeix molt en l'argument és Alioixa que segueix la carrera sacerdotal.

Un cop que ja coneixem els protagonistes, podem entrar a fons dins **l'argument**.

Els quatre germans odien el seu pare a mort i gual que Dovstoievski al seu.

Dimitri s'enamora de Katia, la filla d'un comandant corrupte que ha estafat una certa quantitat de diners a l'exercit, Dimitri ho sap i li proposa un tracte, ell li pot oferir els diners que ha de tornar a l'exercit si ell a canvi que els vingui a buscar Katia. El pacte es va portar a terme però quan Dimitri veu que Katia es rebaixa a fer l'amor amb ell per diners es fa enrera renunciant als seus diners.

Al cap d'un temps d'aquest incident, Dimitri s'enamora d'una altra dona, Grúixinka, l'amant del seu pare; un dia la va a buscar a casa seva i no l'hi troba i pensa que deu ser a casa del seu pare i se n'hi va.

Un cop hi arriba no troba la seva estimada i quan ja marxava un servent el descobreix i Dimitri sense ser la seva intenció el copeja i pensa que l'ha mort.

Poc després per fi aconsegueix trobar Grúixinka pel carrer i se'n van a casa tranquil·lament, però tot d'una arriben una policies a casa i volen emportar-se'l

sota l'acusació d'assassinar seu propi pare.

L'endemà, en el judici que condemna Dimitri a treballs forçats a Sibèria, es troben tots els germans i, es quan Smordiakov confessa al seu germà Ivan que ell ha matat el pare quan Dimitri havia entrat a casa, Ivan li demana explicacions i Smordiakov li contesta que ho va fer basant-se amb la filosofia de la llibertat de l'home que defensava Ivan, aquests ple de ràbia va a denunciar-lo quan aquest es suïcida.

Les denúncies d' Ivan després de la mort de Smordiakov no tenen cap sentit i són rebutjades; Dimitri es condemnat i Ivan es torna boig.

Altres obres destacables d'aquest brillant autor són *L'Idiota* (1869) i *Crim i càstig* (1865) entre d'altres.

Anton Txèkhov (1860–1904)

Fou un autor d'origen humil que va iniciar-se en el teatre fent còmics per vendre'ls i poder-se guanyar-se la vida, poc a poc va anar guanyant renom i a relacionar-se amb altres escriptor que el van ajudar i animar a seguir amb la seva obra.

Especialment va rebre l'ajuda del seu cunyat Stanislavski que era el propietari d'una companyia de teatre on va començar a treballar i on a la llarga va implantar un nou sistema per preparar els autors per sortir a actuar, va revolucionar el món del teatre.

Totes les seves obres es veu reflectida la frustració humana, el seu realisme ja té influències dels simbolisme.

En destacaria:

- La gavina. Ens narra la vida d'uns artistes fracassats, trobem el simbolisme al final de l'obra quan apareix una gavina ferida que no pot volar.
- L'oncle Vània. Tracta d'un home sàdic que es veu superior a tothom, al final de l'obra s'adona que realment tothom és com ell o pitjor.
- El jardí dels cirerers. Representa l'enfrontament i la victòria de la burgesia envers l'aristocràcia. El simbolisme que hem de tenir en compte és que es van tallant cirerers a mesura l'aristocràcia va

perdent poder.

- **Les tres germanes.** Ens narra la història de tres germanes que preparen un viatge a la ciutat amb gran entusiasme però mai hi acabaran anant.

Les flors del mal també fan olor.

El Simbolisme.

Aquest moviment literari estrictament francès va arribar a la seva màxima esplendor durant la segona part del SXIX i la primera del SXX.

Charles Baudelaire, tot i no ser un simbolista profund en fou l'iniciador del moviment, sobretot gràcies a la seva obra **Les flors del mal**.

Els seus predecessors, els autèntics simbolistes foren **Rimbaud, Mallarme, i Verlaine**, que mai van arribar a igualar la obra mestra de **Baudelaire**.

El literatura simbolista tal i com deduïm pel seu nom, es basa en la utilització a consciència de símbols, que són imatges físiques de quelcom que no es pot percebre amb els sentits.

La virtut d'aquesta tendència és la utilització de símbols sempre canviants que cada autor utilitza de diferents maneres per provocar al lector una reacció i relectura sempre molt subjectiva. Aquesta poesia degut a aquesta gran dosi d'originalitat, té una gran musicalitat i ritme, que es veu encara més exagerats amb l'utilització d'al·literacions.

Baudelaire (1821–1867)

Tal i com ja l'he anomenat anteriorment, és l'iniciador del simbolisme tot i que la majoria de la seva obra fou realista.

La seva literatura fou un **art que naixé del mal**, la corrupció.... Ara ho veurem però primer fem un repàs de la seva biografia.

Era fill d'una família humil, el seu pare era molt gran comparat amb la seva mare, que molt jove es va quedar viuda i es va tornar a casar cosa que Baudelaire mai no va acceptar i que va comportar l'odi absolut envers el seu padrastre i una relació d'amor odi amb la seva mare.

A partir d'aquest fet Baudelaire divideix les dones en dos tipus, les angelicals d'amor impossible i les satàniques d'amor carnal i desesperat.

Pel que fa tota la vida que li queda per davant mai es casarà, l'únic amor que té és la seva mare i les seves relacions carnals sempre es durant a terme amb prostitutes; aspectes que es veuen clarament reflectides a la seva obra.

La seva obra sempre buscava la provocació del lector i especialment provocar la seva mare per això fou prohibida.

La seva vida també fou una provocació, de jove fou expulsat de l'institut on estudiava per afers d'homosexualitat, ja de més gran va decidir emprendre un viatge a l'Índia per deixar enrera els problemes però a mig camí els tripulants de l'embarcació amb els quals viatjava el van abandonar a mig camí perquè ja estaven farts d'aguantar-lo. Va tornar a París i va continuar amb la seva vida de provocacions formant part d'un club de fumadors de Hachis i guanyant-se la vida fent crítica literària.

Els últims anys de la seva vida els va passar malvivint en la misèria absoluta, carregat de deutes i patint afàsia (pèrdua de la parla) i hemiplètic (paraplègic).

La seva obra mestra ja anomenada, **Les flors del mal** fou escrita cap al 1857.

El seu títol previ fou *Les lesbiannes*, i el títol definitiu fou suggerit a Baudelaire per un amic seu després d'haver-la llegit i comparar-la amb *El manual de retòrica les flors del bon dir*.

L'obra es troba dividida en sis parts.

Primera part ---- **L'speen i l'ideal** – És la més llarga de les sis, tracta de l'avorriment existencial (speen) i de les dues forces que segons Baudelaire formen l'home, la del bé i la del mal que lluiten entre elles i que acaben amb l'ésser humà.

Segona part – **Quadres parisencs** – L'autor explica que és un personatge que viu a la ciutat, tancat a casa ple d'avorriment existencial surt al carrer per fugir de la seva vida quotidiana i ens descriu París, sobretot la misèria dels més pobres que encara l'enfonsen més.

Tercera part – **El vi** (les drogues)– El protagonista es llença a la beguda i a les drogues per fugir de l'speen i quan es desperta s'adona que encara es troba pitjor que al principi.

Quarta part – **Les flors del mal** – En aquest capítol es toquen molts temes i tots molt provocadors per l'època com el lesbianisme, el vampirisme, homosexualitat.

Cinquena part – **La revolta** – El protagonista busca culpables i descarrega tota la seva ràbia contra Déu el qual culpa d'haver llençat la humanitat en un món que no és el seu.

Sisena part – **La mort** – Reflexió del protagonista per buscar una sortida al seu estat i dedueix que mai arribarà a aconseguir el bé i que mai escaparà del mal, la única sortida que té és la mort.

Spleen

Quan el cel baix, feixuc, pesa com una tapa, A
sobre el cor que gemega turmentat pels neguits, B
i quan de l'horitzó que el cercle enter engrapa A
ens vessa un dia negre molt més trist que nits; B
quan la terra es trasmuda en una cova humida, C
on l'Esperança en fuig, igual que els rat-penats, D
colpint amb l'ala tímida la cel·la entenebrida, C
tocant de cap amb mus i plafons destrossats; D
quan la pluja instalant ses immenses cortines E
com barrots d'un ergastul imita l'engreixat F

i que un vil poble mut que teixeix teranyines **E**
al fons de les nostres vides ve a estendre el seu filat, **F**
tot d'una les campanes amb un furor que a terra **G**
llencen espai enllà un udol estrident, **H**
com esperits errant lluny de la terra **G**
que a gemegar es dediquen profitosament. **H**
–Sense ni un sol timbal, cap funeral complanta, **I**
pel fons de la meva ànima desfilen llatgs baiards; **J**
l'Esper , plora, vençut, l'atroç Angoixa planta **I**
sobre el meu crani enclí els negres estandards. **J**

Comentari del poema

Aquest poema, té una estructura interna que podem dividir en dues parts, primera és una descripció d'un dia gris que ocupa tres primeres estrofes.

La segona part seria quan el dia gris que ens descriu a la primera part el porta a la mort, les dues últimes estrofes.

Pel que fa a l'estructura externa, ens trobem davant de cinc estrofes de quatre versos cada un de rima consonant.

El poema és una metàfora que ens relaciona l'estat del poeta amb aquest paisatge terrorífic.

Moviments d'avantguarda

Aquest nou art apareix poc abans de l'inici de la primera Guerra Mundial i acaba durant la segona, un període de temps curt comparat amb els anteriors.

Les bases del moviment i que van motivar als artistes foren:

- Actitud de rebuig a tota tradició artística anterior. Un clar exemple és Marcel Duchamp que va pintar uns bigotis a la Gioconda.
- Noves propostes artístiques. Aquest art es veu molt condicionat per l'evolució científica i tecnològica i ja no lloa a amors impossibles sinó a la velocitat, l'esport,....

El Futurisme, el Cubisme, el Dadisme, el Surrealisme,...entre d'altres són el conjunt de moviments d'avantguarda.

A nivell pictòric els autors buscaven la lliure utilització del color i la incorporació de les formes geomètriques.

La literatura i més concretament la poesia agafa una nova dimensió molt més plàstica, un clar exemple en són la utilització del cal·ligrama i del col·lage.

El cubisme

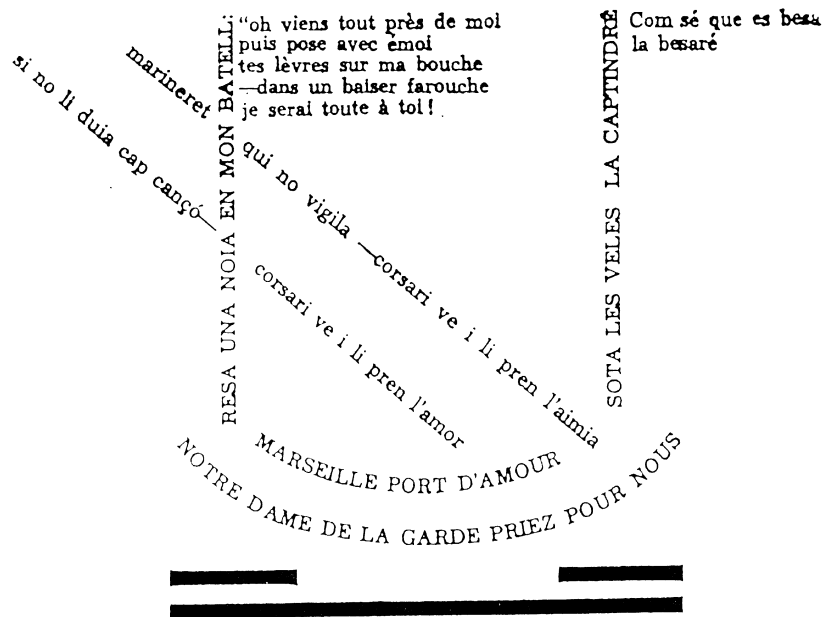
Aquest fou un moviment d'avantguarda que va arribar a la seva màxima esplendor aproximadament entre 1907 i el 1914.

Els seus defensors pensaven que l'art no té perquè imitar la realitat, prefereixen transformar-la.

El primer a utilitzar aquesta tendència fou Picasso i posteriorment aparegueren els seus postulats, al 1912 per Guillaume Apollinaire.

Joan Salvat Papasseit (1894–1924)

Poeta català cubista que compara l'amor amb un vaixell ja que fou fill d'un poble mariner.

El seu cubisme no és tan trencador amb el passat comparat amb altres escriptors no catalans, això es degut a que la llengua del Principat no havia tingut un passat clar per poder-lo trencar.

En gran quantitat d'obres utilitza el francès, no se sap del cert el per què, tot i així es pensa que podria ser per exotisme, per un amor amb una francesa,...

Aquesta obra de Salvat-Papasseit *El poema de la rosa als llavis*, és un clar exemple de cal·ligrama.

El futurisme

El futurisme podríem acceptar que es desenvolupa entre el 1909 i el 1920, el seu màxim realitzador fou **Filippo Tommaso Marinetti**; aquest escriptor d'origen italià, va passar tota la seva vida a París on va desenvolupar aquest moviment, fou recolzat pel rotatiu *Le figaro*.

Manifests

- **Manifest del futurisme**

1. Nosaltres volem cantar l'amor al perill, l'habitud a l'energia i a la temeritat.
2. El coratge, l'audàcia, la rebel·lia, seran elements essencials de la nostra poesia.
3. La literatura fins avui ha exaltat la immobilitat pensarosa, l'èxtasi i la son. Nosaltres volem exaltar el moviment agressiu, l'insomni febril, el pas de cursa, el salt mortal, la bufetada i el cop de puny.
4. Nosaltres afirmem que la magnificència del món s'ha vist enriquida amb una bellesa nova: la bellesa de la velocitat. Un auto de carreres amb el seu capó ornat amb grossos tubs semblants a serpents d'aïè explosiu... un automòbil brogent, que sembla que corri sobre la metralla, és més bell que la *Victòria de Samotràcia*.
5. Nosaltres volem alabar l'home que aguanta el volant, l'asta del qual travessa la Terra, llançada a cursa, també aquesta sobre el circuit de la seva òrbita.

1909 El manifest futurista. És una defensa de l'art com a costum de la vida moderna urbana i la seva glorificació. Té connotacions militaristes i feixistes.

- **1912 Manifest tècnic de la literatura futurista.** Defensa de la llibertat absoluta a l'obra d'escriure, sense tenir en compte cap tipus de norma tan ortogràfica com sintàctica,... Expressar-se sense puntuació ...

Dadaisme

La seva màxima esplendor va arribar entre el 1915 i el 1924. El seu origen es suís i els seus pares són **Francis Picabia** i **Tristan Tzara**.

Aquests moviment artístic es va desenvolupar sobretot en el cabaret Voltaire on es reunien intel·lectuals i pensaven que la racionalitat els havia portat a la primera Guerra Mundial, havien de seguir el camí de l'absurd i de l'il·lògic.

Si analitzem etimològicament el nom del moviment no té cap sentit, i és que fou triat a l'atzar dins un diccionari, un nom absurd per un moviment absurd.

Surrealisme

Aquest altre moviment d'avantguarda fou creat per **Andre Breron** un dadaista que no veia satisfetes les seves necessitats, i va decidir postular el **manifest surrealista**.

Aquesta tendència artística i literària fou la més important i la que més seguidors va convèncer de tots els moviments avantguardistes.

El surrealisme era considerat pels seus seguidors quelcom molt més que una tendència artística, pensaven que era un **moviment revolucionari d'alliberació de l'home**, per això es va estendre amb gran facilitat per totes les facetes de l'art.

L'alliberació de l'home que els surrealistes entenien era la d'alliberar-se en primer lloc dels instints reprimits del subconscient que en aquella època Freud havia investigat i presentat públicament, el psicoanàlisi. També tenien intenció d'alliberar-se de la societat capitalista impulsada per la burgesia que portaria a la crisi total, tal

com va postular Karl Marx.

Si seguim la lògica hauríem de pensar que el nom lògic per a un moviment d'aquestes característiques s'hauria d'anomenar superrealisme ja que defensen l'alliberació de l'autèntica realitat, la del nostre subconscient i no pas la que coneixem perquè es fàcilment influenciable.

També proposen **l'escriptura automàtica** que consisteix en narrar els somnis tal com són per això els seus textos i obres d'art no segueixen cap tipus d'esquema o ordre.

Aquest és un clar exemple de la originalitat de les obres dels nous moviments artístics.

Les noves tècniques narratives

Aquestes noves tècniques foren utilitzades i impulsades durant la primera meitat de S.XX pels següents autors :

Thomas Mann – Autor d'origen alemany creador de la novel·la amb característiques d'assaig, la seva obra mestra es **La muntanya màgica**, reflexions constants sobre la vida.

Franz Kafka – Autor també d'origen alemany que va crear una narrativa basada en els somnis, una de les seves obres més destacades és **La metamorfosi**.

William Faulkner – La literatura d'aquest autor nord-americà és basa en la narració d'uns fets des de tots els punts de vista dels personatges, com si hi haguessin molts narradors i tots ens ho narressin de forma diferent.

James Joyce – Escriptor irlandès que imita l'Odissea d'Homer però traslladant-la a la societat d'inicis del S.XX. La titula **Ulysses** i destaca pel seu monòleg interior.

Virginia Woolf – Autora anglesa que tenia una tècnica literària tan desenvolupada que li permetia escriure un a novel·la sense gens d'argument, un clar exemple és **Al far**.

Marcel Proust – Escriptor d'origen francès que basava la seva obra en el record d'accions passades, la seva millor obra és **A la recerca del temps perdut**.

Les **noves característiques** de la narrativa del SXX són, l'abandonament del narrador omniscient i la utilització dels personatges i les seves reflexions per narrar els fets.

L'argument del text cada cop és més insignificant i acumula més importància la imaginació per davant de la realitat.

Pel que fa a **l'estructura externa** les obres deixen de ser dividides per capítols i passen a separar-se per seqüències.

L'estructura interna no segueix cap ordre cronològic, és plena d'el·lipsis i a la fi queden totalment obertes.

La novel·la deixa de ser dialogada i adquireix una gran importància **el diàleg interior** que consisteix en reflexions lliures, sense ordre ni sentit. Dins aquest diàleg interior l'autor utilitza **l'estil indirecte lliure** que narra coses, una darrera l'altra sense sentit i sense previ avís subordinant frases amb subjecte tercera persona ; l'únic que l'escriptor pretén és explicar els seus somnis i pensaments.

Les descripcions tan utilitzades en el passat per descriure l'ambient en que es desenvolupa la història, ara passen a tenir un sentit metafòric i simbòlic.

Ben mirat aquesta literatura moderna no és ni poesia ni prosa és **prosa poètica** basada en farses curtes i simples o llargues i molt complexes.

Com a fet innovador l'autor introdueix articles de premsa o informes....

La novel·la moderna comporta un esforç per al lector, un **lector actiu**.

Marcel Proust (1871–1922)

Fou una persona que s'educà en la societat mitjana de París, però de jove la seva mare és va morir i es va tancar a casa i fou quan va escriure la seva obra mestra

A la recerca del temps perdut.

Aquesta obra comença quan l'autor fa veure que es troba a casa pensant un argument per una obra quan la seva mare l'hi porta un tassa de te, ell hi suca una magdalena i se la menja, a través del seu gust recorda que quan era petit la seva tieta també n'hi donava i a partir d'aquí ens narra tota la seva vida, un cop ha acabat diu que ja sap com fer l'obra, que escriurà una biografia, ja ho ha fet.

Aquest és un clar exemple de l'utilització del record per narrar una història, i al ser un record l'autor també es permet d'idealitzar-lo.

L'obra és una descripció de la societat francesa del 1870 fins al 1914, els canvis socials, ètics, industrialització,... tots els canvis de la societat sense amagar res.

L'autor distingeix entre el que és el temps real **Le temps** i el temps de la memòria, el que ell recorda **Le dureé**.

Com la majoria d'obres de l'època l'argument es pobre però trobem una gran quantitat de reflexions i estudis psicològics dels protagonistes.

James Joyce (1882 – 1941)

Joyce autor d'origen irlandès va escriure en anglès i va passar gran part de la seva vida a París. Fou allí on va desenvolupar la seva novel·la molt innovadora.

A part de París també va viatjar per gran part d'Europa ja que treballava de professor d'anglès. Tot i ésser un home d'origen humil, tingué una educació a fons en una escola de jesuïtes.

La seva novel·la de més renom i importància és **Ulysses**; basada en l'obra d'Homer l'Odissea aplicada a la societat del SXX.

Representa que l'acció es desenvolupa des de les vuit del matí d'un dia de juny del 1904 fins a les tres de la matinada, durant aquestes divuit hores trobem divuit capítols que són l'examen de consciència del protagonista.

Els protagonistes de l'obra són :

- Stephen Dedalus – Un jove intel·lectual de gran semblança amb Telemac de l'Odissea.
- Leopold Bloom – Personatge que treballa com a publicista i que és el reflex d'Ulisses d'Homer.
- Molly Bloom – Aquesta és la dona del publicista que durant l'obra simbolitza Penèlope i Calipso.

Passem a estudiar-ne l'**argument** que segueix una estructura idèntica a la de l'Odissea.

L'obra d'Homer comença quan Telèmac marxa d' Ítaca a buscar el seu pare que no torna de la guerra de Troia, doncs l'obra de Joyce Stephen es marxa de casa i es reuneix amb una sèrie d' intel·lectuals amb els quals discuteix sobre obres de Shakespeare entre d'altres.

Quan a l'Odissea Ulisses es troba les sirenes que el volen seduir amb els seus cants Leopold entra en un bar amb música on troba unes prostitutes.

Un reflex de l'illa dels cíclops de l'Odissea és quan Leopold va en un bar on troba un ciutadà que està obsessionat amb el nacionalisme irlandès i no té en compte cap més opinió, només té un punt de vista, com un sol ull, com un cíclop.

Aquest mateix dia Leopold va a un editorial i les màquines van un soroll semblant al del vent i que té a veure amb quan l'Ulisses de l'Odissea es troba al deu Eol (del vent).

Leopold arriba a una platja on troba una noia molt atractiva. Quan ella pensa en un noi que l'estima de cop s'adona que al seu darrere té en Leopold i el provoca sexualment , acaba masturbant-se, fets comparables a l'aventura d'Ulisses d' Homer a l'illa dels Feacis.

Stephen torna a aparèixer cap a la meitat de l'obra quan acompanya a Leopold a l'hospital a veure una coneguda que donarà a llum. Durant aquesta part l'autor utilitza en un principi anglès de l'Edat Mitjana i el fa evolucionar a mesura que avança l'acció. A partir d'aquí Leopold protegirà a Stephen com si fos el seu fill.

L'obra acaba quan finalment Leopold torna a casa i se'n va a dormir al llit on l'espera la seva dona. Quan arriba i es posa a dormir la seva dona es posa a pensar i reflexionar.

Tota l'obra és escrita en monòleg interior sense puntuació, moltes vegades es confon la novel·la amb el teatre, barreja idiomes, utilitza diferents nivells de llenguatge dins de cada idioma i imita la forma d'escriure d'altres autors, un autor dotat d'unes capacitats impressionants.

L'existencialisme

Aquest moviment literari s'inicià després de la Segona Guerra Mundial, els seus impulsors foren **Joan Paul Sartre i Albert Camus**, com la majoria d'aquestes tendències es van desenvolupar majoritàriament a França i reben aquest nom perquè els seus seguidors pensaven que primer s'existia i un cop un havia viscut força temps era.

Les arrels i principis dels seguidors d'aquest pensament es basaven en **La filosofia de Heidegger** i la seva obra mestra *L'èsser i el temps* (1927).

Pensaven déu havia mort i que la vida de l'home en aquest món no té sentit, per tant l'home era un actor que

improvisava constantment i que això li produïa una angoixa existencial.

Un lloc agradable i discret per a estar a prop d'alguna noia. Qui tinc al costat? Amuntegats hores i hores al so de la música lenta. Aquella dona a la missa del gall. El setè cel. Les dones agenollades al reclinador dels bancs amb un ramal vermell al coll, caps cots. Una tanda s'agenollava a la balustrada de l'altar. El capellà hi passava per davant, mormolant, portant allò a les mans. S'aturava davant de cada u, agafava una comunió n'espolsava una o dues gotes (les posen en aigua?) i els la posava amb precisió a la boca. Cap i barret s'enfonsaven. Després l'altra: una doneta vella. El sacerdot s'inclinà per posar-la-hi a la boca, sense deixar de mormolar. Llatí. L'altra. Obre la boca i tanca els ulls. Què. *Corpus*. Cos. Cadàver. Bona idea, això del llatí. Els deixa estupefactes d'entrada. Hospici per als agonitzants. Sembla que no ho masteguen: només s'ho empassen. Una idea exòtica: menjar trossos de cadàver, per això els caníbals s'hi apunten.

Text extret de l'obra el qual ens descriu les reflexions del protagonista quan entra en una església.

Tota aquesta teoria és fruit del món industrial, de la democràcia i dels socialisme marxista que segons els existencialistes conscientment o inconscientment despersonalitzaven la gent, portaven a la igualtat i destruïen la individualitat.

És la lluita per defensar el **subjectivisme**.

Jean Paul Sartre

L'obra més destacable d'aquest autor és **La nàusea** que tracta d'un personatge de classe elevada que narra les històries d'un home del SXVIII. A mesura que narra les seves aventures s'adona que tot el relacionat amb el passat li fa fàstic i arriba a la conclusió que prefereix narrar les seves nàusees.

Albert Camus

Albert Camus basa les seves obres de teatre en que la vida no té cap mena de sentit i l'home s'ha de revelar contra l'absurditat. Aquestes obres són **Els justos** i **La pesta**.

Comencem analitzant **La pesta**, fou escrita al 1947 i tracta d'un metge que lluita contra la pesta que afecta la població i es revela contra déu i contra tot poder perquè troba absurd que mori tanta gent innocent.

En canvi **Els justos** és una obra de teatre en que els personatges principals són un grup d'anarquistes que volen cometre un atemptat terrorista i assassinar el rei quan passi pel carrer amb el seu carruatge.

El primer intent es porta a terme però qui ha de llençar l'artefacte es fa enrera perquè prop del seu objectiu passaven en aquell moment uns nois.

El segon intent no falla i el rei és assassinat, però l'encarregat de llençar d'artefacte és capturat i engarjolat. I quan és a la presó s'adona que el rei que ha mort era una persona bondadosa i que els nois que havia salvat durant el primer intent eren unes males persones.

El teatre de l'absurd

Els autors de les obres que corresponen a aquesta tendència literària pensaven que la vida humana és una absurditat i que per tan el teatre així ho ha de plasmar.

Alfred Jarry la seva obra mestra és Ubú, rei (1896).

L'obra es basa en l'assassinat d'un rei i la posterior ocupació del tron pel seu assassí que governarà de forma autoritària i caòtica el país.

Samuel Beckett escriptor irlandès molt influenciat per Joyce, que va escriure l'obra Tot esperant Godot.

Aquesta genial obra tracta de dos personatges que es troben i queden d'acord per esperar a Godot, un personatge que no coneixen de res, però que dia rere dia esperen mentre s'expliquen l'un a l'altre històries, l'absurditat portada al màxim.

Aquí en tenim un fragment que ho corrobora.